

33. Proljetna škola školskih knjižničara RH:
Kurikulsko planiranje - provedba nepostojećeg kurikula nastavnog
područja Školsko knjižničarstvo

Viktorijansko doba - život u ubožnicama

Martina Glučina
Srednja poljoprivredna i tehnička
škola, Opuzen

Sadržaj izlaganja

- Kako planirati prema kurikulumu?
- Zašto je važna istraživačka nastava?
- Otkud ideja o Viktorijancima?
- Kako smo povezali povijest i knjižnicu?
- Može li književno djelo biti povijesni izvor?
- Kako smo na drugačiji način učili?

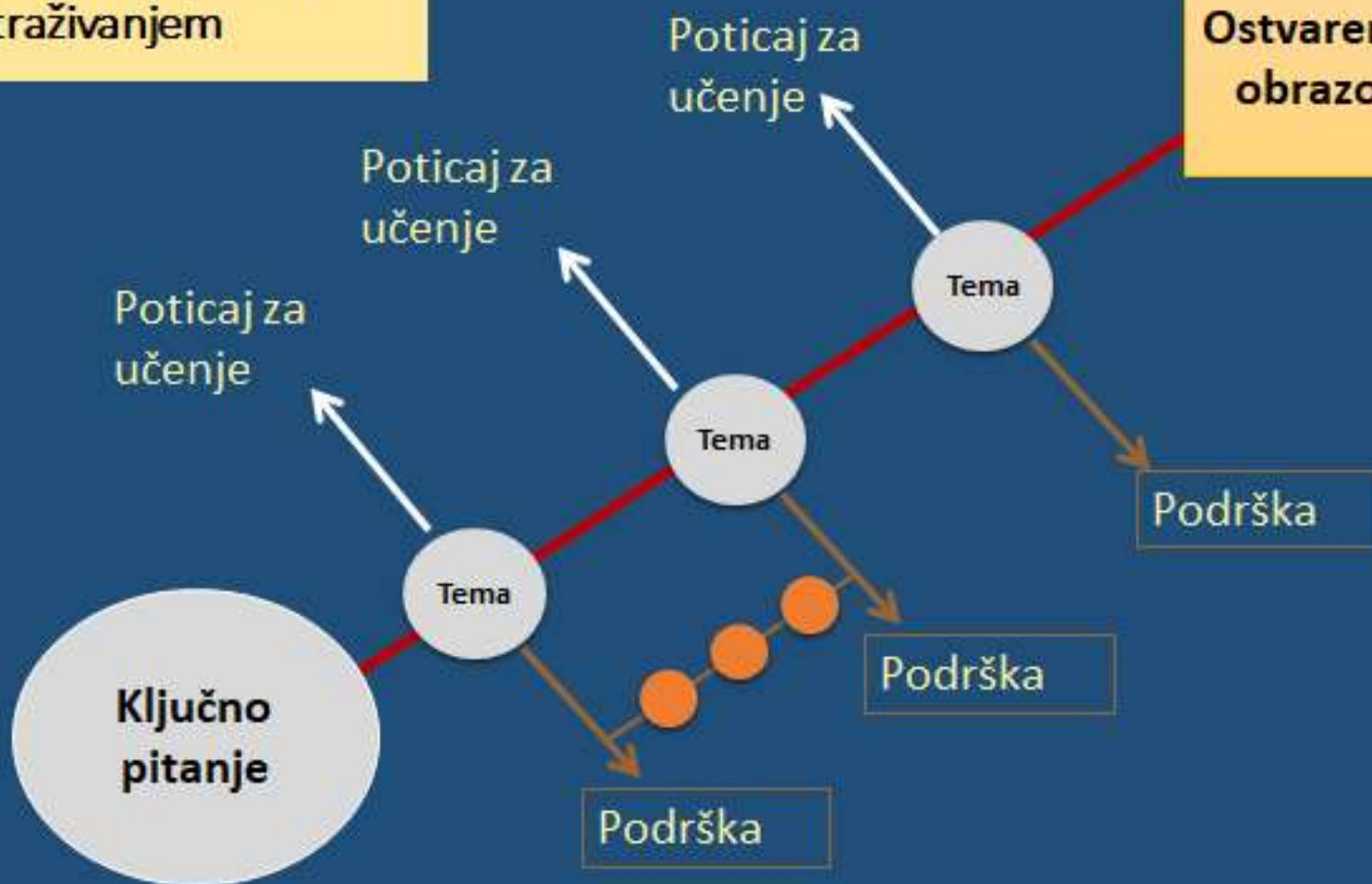

Kurikulumski krug

Učenje otkrivanjem ili
istraživanjem

Ostvarenost odgojno-
obrazovnih ishoda

Kritičko mišljenje

„Samo je jedna stvar teža od toga kako naučiti misliti kritički - pokušati definirati taj koncept na razumljiv način.” (M. Guillot, 2004.)

- sposobnost reflektivnog i produktivnog mišljenja
- procjenjivanje i vrednovanje informacija
- donošenje vlastitih zaključaka utemeljenih na dokazima
- primjena mentalnih procesa i strategija za rješavanje problema

Viktorijanci - povijest i književnost

- ✓ Rad s povijesnim izvorima
- ✓ Različite perspektive
- ✓ Vrednovanje književnog djela kao izvora za proučavanje prošlosti
- ✓ Međupredmetne teme *Zdravlje i Građanski odgoj i obrazovanje*
- ✓ Model za istraživanje hrvatske povijesti

Viktorijansko doba - život u ubožnicama

Prikaz siromašne, viktorijanske djece:
činjenično znanje o uvjetima života u ubožnicama nasuprot prikazu jednog izmišljenog viktorijanskog djeteta Olivera Twista - iz romana Charlesa Dickensa.

Povijesni kontekst

Učenik:

- objašnjava obilježja britanske politike u 19. stoljeću
- objašnjava odnose u viktorijanskom društvu na temelju povijesnih izvora

Ključno pitanje:

Kako je politički i gospodarski razvoj Velike Britanije utjecao na viktorijansko društvo?

Viktorijansko doba

- Viktorijansko doba razdoblje je engleske i svjetske povijesti obilježeno vladavinom kraljice Viktorije, najdugovječnijeg od svih engleskih monarha (vladala je od 1837. do 1901. g.).
- Na engleskoj se političkoj sceni na vlasti izmjenjuju dvije struje: **konzervativci (torijevci)** i **liberali (vigovci)**

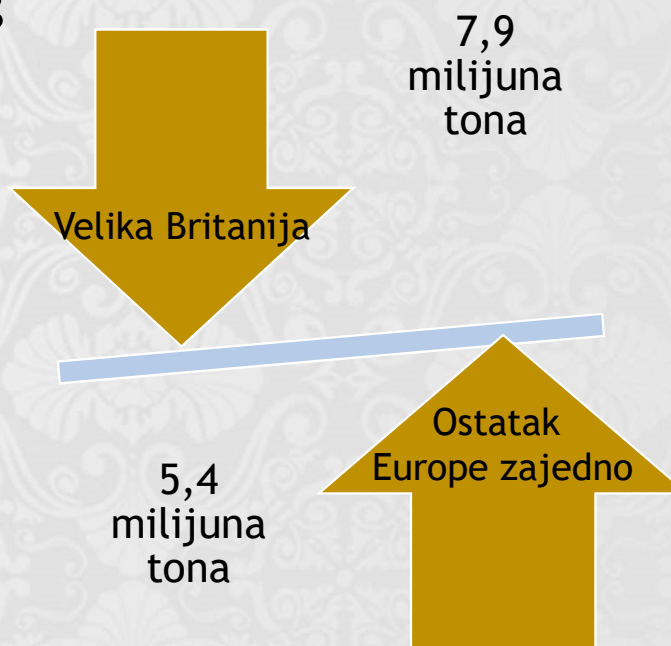

Viktorijansko doba - život u ubožnicama

Britansko gospodarstvo

- industrijske revolucije;
 - primjena tehnoloških inovacija,
 - iskorištavanje lako dostupnog kapitala,
 - brojna radna snaga,
 - energetska bogatstvo
 - mogućnost plasiranja proizvoda na velikom tržištu

Proizvodnja sirovog željeza 1880. g.

Viktorijansko doba - život u ubožnicama

Viktorijansko društvo

33. Proljetna škola školskih knjižničara RH

Život u viktorijanskoj Britaniji - stanovanje

- Karakteristike stanovanja:

- ✓ pristup vrućoj i hladnoj vodi
- ✓ rasvjeta na plin, kasnije na struju
- ✓ skladištenje
- ✓ javna čistoća i sanitarni čvorovi

Viktorijansko doba - život u ubožnicama

Život u ubožnicama

Učenik:

- zaključuje o kvaliteti života u ubožnicama na temelju analize različitih povijesnih izvora
- vrednuje različite interpretacije o životu u ubožnicama uzimajući u obzir njihovu svrhu i publiku

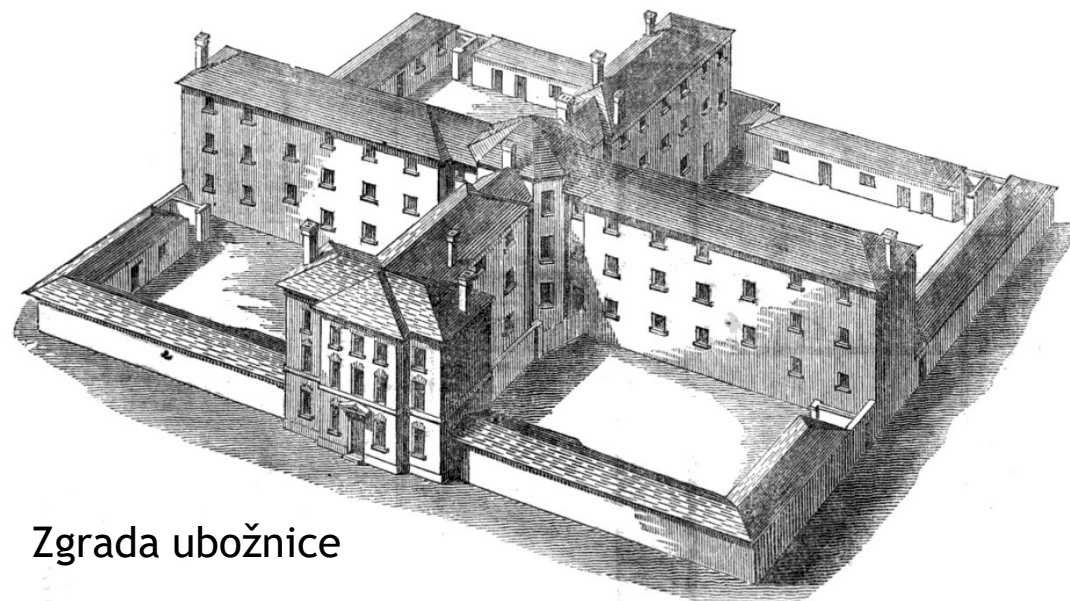
Ključno pitanje:

Može li književno djelo biti povijesni izvor?

Izvori - rad na satu

- ✓ razlozi otvaranja ubožnica
- ✓ procedura ulaska štićenika
- ✓ ustroj ubožnica
- ✓ dnevna rutina
- ✓ pravila i kazne
- ✓ rad i obrazovanje
- ✓ prehrana

Zgrada ubožnice

Oliver Twist - rad kod kuće

- ✓ čitanje romana
- ✓ gledanje igranog filma

Viktorijansko doba - život u ubožnicama

Socijalne reforme

- 1834. Zakon o siromašnima
- **Ubožnice:**
 - ✓ mjesto za život,
 - ✓ mjesto za rad i zarađivanje,
 - ✓ besplatna medicinska njega,
 - ✓ hrana i odjeća,
 - ✓ besplatno obrazovanje za djecu i osposobljavanje za posao.

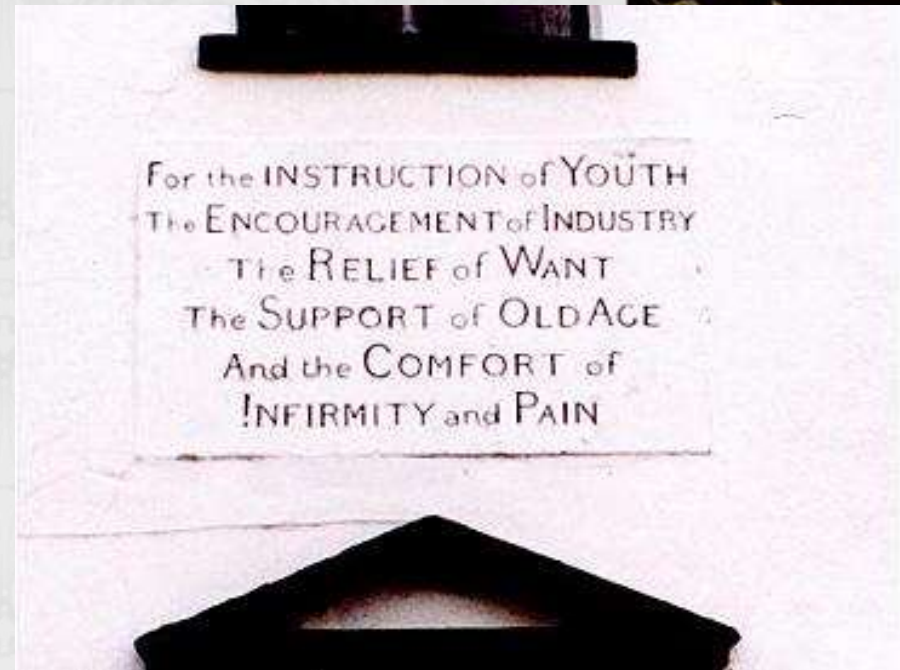

Tabla na zgradi ubožnice

Osoblje i pravila

Osoblje:

- ✓ majstor
- ✓ upravitelj
- ✓ medicinski službenik
- ✓ kapelan
- ✓ portir
- ✓ školski učitelj

Viktorijansko doba - život u ubožnicama

Dnevni raspored	
5: 00 - 6: 00	Ustajanje
6: 30 - 7: 00	Doručak
7: 00 - 12: 00	Rad
12: 00 - 13: 00	Ručak
13: 00 -18: 00	Rad
18: 00 -19: 00	Večera
20:00	Odlazak na spavanje
Nedjelja je bila dan odmora. Tijekom zimskih mjeseci štićenici su smjeli ustajati sat vremena kasnije i započeti s radom od 8:00 sati.	

Primjeri zadataka

Luke Fildes, *Beskućnici i gladni ili Podnositelji zahtjeva za privremeni odjel* (1874)

Viktorijansko doba - život u ubožnicama

Koja pitanja želite postaviti o životu siromašnih?

Što prikaz sugerira o životu siromašnih? Koja je namjera prikaza? Opiši kakve emocije može izazvati.

Opiši što je prikazano na slici.

33. Proljetna škola školskih knjižničara RH

Izvor: Tablica tjednih obroka za odrasle štićenike u ubožnici u Abingdonu (podaci preuzeti sa <http://www.workhouses.org.uk/life/food.shtml>)

		Breakfast.		Dinner.				Supper.	
		Bread. oz.	Gruel. pints.	Cooked Meat, with Vegetables. oz.	Soup. pints.	Bread. oz.	Cheese. oz.	Bread. oz.	Cheese. oz.
Sunday	Men	7	2	5	7	2
	Women	5	2	5	5	1½
Monday	Men	7	2	..	2	7	..	7	2
	Women	5	2	..	2	5	..	5	1½
				Bacon.					
Tuesday	Men	7	2	4	7	2
	Women	5	2	4	5	1½
Wednesday	Men	7	2	..	2	7	..	7	2
	Women	5	2	..	2	5	..	5	1½
Thursday	Men	7	2	7	2	7	2
	Women	5	2	5	1½	5	1½
Friday	Men	7	2	4	7	2
	Women	5	2	4	5	1½
Saturday	Men	7	2	..	2	7	..	7	2
	Women	5	2	..	2	5	..	5	1½

Rječnik:

Oz. - unca. Jedna unca je oko 28 grama.
Pinta - oko 0,568 litara.

Bread - kruh
Gruša - zobena kaša kuhana u vodi ili mlijeku.

Cooked Meat with Vegetables - kuhano meso s povrćem
Juha - rijetka juha od mesnih ili ribljih ostataka.

Cheese - sir

Viktorijansko doba - život u ubožnicama

Zadatak: Pročitaj izvor i odgovori na pitanja.

- Što o raznovrsnosti i količini prehrane govore podaci iz prvog izvora?
- Pokušaj preračunati količinu hrane izraženu u uncama u grame i kalorije. Možeš to lako učiniti pomoću online kalkulatora kalorija. Koliko je kalorija iznosio dnevni unos hrane za muškarce, a koliko za žene?
- Što misliš je li to bila uravnotežena prehrana, uzimajući u obzir i fizički rad tijekom cijelog dana? Obrazloži.

Kalkulator kalorija i nutritivnih vrijednosti namirnica

Like 24

Sve nutritivne vrijednosti uzete iz naše [kalorijske tablice](#).

Namirnica	Grams	Kalorija na 100g	Proteina na 100g	Ugljikohidrata na 100g	Masti na 100g
Crni kruh	196	250	6	51	1
Zobene pahuljice	56	402	14	66	7
Mlijeko, punomasno	100	37	4	4	1
Govedina mršava	140	119	21	4	1
Luk	40	42	1	9	0
Crni kruh	196	250	6	51	1
Masni tvrdi sir	56	347	20	0	30
UKUPNO		1620	76	251	27

Namirnica:

Grams: g

Zbroji

33. Proljetna škola školskih knjižničara RH

Život u ubožnicama

1. zadatak - ubožnica u Abingdonu

1) Hrana nije bila raznovrsna. Jelovnik je bio količinski određen. Muškarci su dobivali nešto veće obroke od žena. Svakodnevno se jelo tri puta dnevno: doručak, četiri dana tjedno za ručak i svaki dan za večeru.

Doručak je bio jednoličan, uz kruh se jelo i zobena kaša. Tri puta tjedno jelo se kuhano meso i povrće i tri puta tjedno juha od mesnih ili ribljih ostataka. Za večeru se jelo i sir.

2) Računanje kalorija

Nedjelja

	Doručak	Ručak	Večera	
Muškarci	$7 \cdot 28g = 196g$ (kruh)	140g (meso i povrće)	196g (kruh) 56g (sir)	$= 1650 \text{ kcal}$
	$2 \cdot 28g = 56g$ (zobena kaša)			
Žene	$5 \cdot 28g = 140g$ (kruh)	140g (meso i povrće)	140g (kruh) 42g (sir)	$= 1500 \text{ kcal}$
	$2 \cdot 28g = 56g$ (zobena kaša)			

3) Prehrana nije bila uravnotežena, unos kalorija je bio pre mali s obzirom na potrebe zdravih odraslih ljudi i fizički rad. Nedostaje unos veliki izgladnjivani. Povrća, proteina i masti te je unos ugljikohidrata pre visok. Mogu zaključiti da su i muškarci i žene bili mršavi i nehranjeni, što sigurno utjecalo na njihovo zdravlje.

Viktorijansko doba - život u ubožnicama

Odgovor učenika

2. zadatak - ubožnica u Brightonu

1) Prehrana je bila raznovrsnija, a količina nije bila ograničena. Bila su tri obroka dnevno: doručak i večera su uglavnom bili isti, čaj s kruhom i maslacem ili sirom. Ručak je uglavnom bio mesni (govedina i ovčjetina) s povrćem (grašak, krumpir, začinsko bilje) i pudingom.

Štićenici doma pili su dosta piva.

2) Iz ovog izvora saznajem da se u Brightonu bolje i više jelo nego u Abingdonu.

3) Podaci koji se podudaraju u oba izvora su jednolični doručak i večera.

3. zadatak - skandal u Andoveru

1) Odgovornost nad ubožnicom bila je u rukama upravitelja koji su mogli iskoristavati rad štićenika i uskraćivati im hranu.

2) Kršili su se zakonski propisi tako što se koristio rad štićenika. Oni su se koristili za drobljenje starih kostiju za koštano gnojivo.

Mnogi su djelatnici ubožnice bili umješani u kriminal, a štićenici su uglavnom bili izgladnjivani.

3) Uvjeti života bili su teški. Štićenici su obavljali teške i opasne poslove. Bili su izgladnjivani te su jeli ustajale i smrdljive kosti. To je sigurno moglo utjecati na njihovu smrt od gladi i raznih bolesti.

33. Proljetna škola školskih knjižničara RH

Život u ubožnicama	Za (dokazi iz izvora koji govore da se prema siromasima postupalo dobro)	Protiv (dokazi iz izvora koji govore da se prema siromasima postupalo grubo)
Prehrana		
Pravila		
Kazne		
Zdravlje i medicinska skrb		
Obiteljski život		
Obrazovanje i rad		

Viktorijansko doba - život u ubožnicama

33. Proljetna škola školskih knjižničara RH

Oliver Twist - dokaz ili mašta?

Viktorijansko doba - život u ubožnicama

33. Proljetna škola školskih knjižničara RH

Viktorijansko doba - život u ubožnicama

33. Proljetna škola školskih knjižničara RH

Podudaraju li se iskustva Olivera Twista s podacima iz povijesnih izvora? Obrazloži svoj odgovor.

Možeš li iz pročitanog ulomka zaključiti kakav je piščev stav o ubožnicama? Potkrijepi to dokazima iz teksta.

https://www.youtube.com/watch?v=kkeFTfzrm_E

Viktorijansko doba - život u ubožnicama

Charles Dickens: Oliver Twist, str. 11-12. (eLektire.skole.hr)

Prostorija u kojoj su se dječaci hranili bila je velika kamena ođaja s bakrenim kotlom, iz kojeg im je nadglednik, privezavši sebi pregaču u tu svrhu, uz pomoć jedne ili dviju žena, velikom žlicom vadio zobenu kašu, kad bi došlo vrijeme da se jede; od te smjese dobivao bi svaki dječak po jedan čanak i ništa više — osim u svečanim zgodama, kad bi osim toga dobivao još i dvije i četvrt unce kruha. Zdjelice nije nikada trebalo prati, jer su ih dječaci svojim žlicama toliko strugali dok ne bi opet zablistale, a kad bi završili taj posao (koji nikada ne bi dugo trajao, jer zdjelice nisu bile mnogo veće od samih žlica), oni bi sjedili i piljili u kotao sa tako požudnim pogledima kao da bi prožderali i same opeke kojima je bio ozidan, sišući za to vrijeme marljivo i ustrajno prste, s namjerom da se domognu svake mrvice zobene kaše koja bi slučajno prsnula. Dječaci obično imaju izvrstan tek. Tri su mjeseca Oliver Twist i njegovi drugovi podnosili strašne muke polaganog umiranja od gladi; naposljetku postadoše tako proždrljivi i podivljali da je jedan dječak, koji je za svoje godine bio visoka rasta a nije bio navikao na takav postupak (jer mu je otac nekoć imao malu prčvarnicu), svojim drugovima zlokobno natuknuo da će, nažalost, jedne noći morati pojesti dječaka koji kraj njega spava, a koji je slučajno bio slabašno mladunče, ukoliko ne bi dobio još i jedan kotlić zobene kaše per diem. Iz njegova pogleda izbijala je pomamna glad, i oni su mu mučke i bezuvjetno vjerovali. Sastade se višece i baciše kocke tko će večeras poslije jela stupiti pred lice nadglednika i zatražiti još hrane, a kocka pade na Olivera Twista.

Dode veče i dječaci posjedaše na svoja mjesta, nadglednik u kuharskoj uniformi stade uz kotao, a njegove ubogarske pomoćnice postaviše se iza njega; kaša je bila razdijeljena, i za mršavu večericu izrečena je duga molitva zahvalnica. Zobene je kaše nestalo, a dječaci su međusobno šaputali i namigivali Oliveru, dok su ga njegovi najbliži susjedi gurali u rebra. Kao pravo dijete, izbezumljen od gladi, bio je nepromišljen u svojoj nevolji. Ustade od stola i sa zdjelom i žlicom u rukama pođe prema nadgledniku i, ponešto zastrašen vlastitom smjelošću, reče:

»Molim, gospodine, htio bih još malo!«

Nadglednik je bio debeo i zdrav čovjek, ali je sada problijedio. Zaprepašten od čuda, zurio je nekoliko časaka u maloga buntovnika, a onda se stao grčevito hvatati kotla da ne bi pao. Pomoćnice obamriješe od čuda a dječaci od straha.

»Šta?!« najposlije izusti nadglednik klonulim glasom.

»Molim, gospodine«, odvrati Oliver, »htio bih još malo!«

Nadglednik zamahne kutlačom, tresne je Oliveru o glavu, zatim ga objema rukama prignječi k sebi i snažnim krikom zovne općinskog pisara. Odbornici su velevažno zasjedali u tajnoj sjednici, kad gospodin Bumble upade u sobu u najvećem uzbuđenju i, obrativši se gospodinu u visokom naslonjaču, reče:

»Gospodine Limbkins, oprostite, molim vas, — Oliver Twist tražio je još!«

Svi su protrnuli. Na svim se licima odražavalo zgražanje.

»Tražio još!« reče gospodin Limbkins.

»Smirite se, Bumble, i odgovorite mi jasno. Jesam li dobro razumio da je on tražio još, pošto je pojeo večeru koja ga ide po propisu?«

»Da, gospodine«, odvrati Bumble.

»Taj će dječak svršiti na vješalima«, reče gospodin u bijelom prsluku, »znam da će završiti na vješalima«.

Analiza i vrednovanje povijesnih izvora

Tko je autor izvora?
Kada je izvor nastao?
O čemu govori?

Kakav je stav autora?
Kako to znamo?
Kakav je emocionalni jezik autora?
Što su činjenice, a što je autorovo mišljenje?
Što je moglo na njega utjecati?
Kome je izvor namijenjen?
Koja je svrha izvora?
Kako izvor može poslužiti za razumijevanje vremena nastanka?

Izvor je koristan jer....

- sadrži informacije o...
- govori da je X učinio Y
- pokazuje stavove/vrijednosti/mišljenja o....
- čini dokaz za....
- pokazuje važnost/utjecaj/značenje.....

Viktorijansko doba - život u ubožnicama

33. Proljetna škola školskih knjižničara RH

postavljanje
pitanja o prošlim
događajima

pronalaženje
informacija

analiza informacija

razlikovanje
činjenica od
mišljenja

razlikovanje poduprte
i nepoduprte
spoznaje

otkrivanje
pozicije/perspektive

oblikovanje
odgovora

preispitivanje vlastitog
mišljenja i zaključaka

priopćavanje

33. Proljetna škola školskih knjižničara RH

Izvori za nastavu:

- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/9c/Queen_Victoria_1887.jpg
- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/a/ab/Victoria_Privy_Council_%28Wilke%29.jpg/280px-Victoria_Privy_Council_%28Wilke%29.jpg
- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/67/U_of_Leeds_-_Terraces.jpg
- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/thumb/a/ac/Kensington_slums_large.jpg/288px-Kensington_slums_large.jpg
- http://3.bp.blogspot.com/-QPGifeU5Cxs/UAt31Ypr_QI/AAAAAAAAADds/O2v6dCEFkpw/s1600/dreamhouse.jpg
- https://en.wikipedia.org/wiki/Workhouse#/media/File:Sampson_Kempthorne_workhouse_design_for_300_paupers.jpg
- <https://62e528761d0685343e1cf3d1b99a743ffa4142d9d7f1978d9686.ssl.cf2.rackcdn.com/files/81273/width668/image-20150511-19524-1nheauz.jpg>
- <https://www.history.org.uk/primary/categories/315/module/2870/interpretation-and-poor-victorian-children/2872/what-was-life-like-for-the-victorian-poor>
- <https://spartacus-educational.com/Jfildes.htm>
- <http://www.workhouses.org.uk>
- https://www.youtube.com/watch?v=kkeFTfzrm_E
- <https://www.theguardian.com/science/the-h-word/2012/nov/27/history-science>
- <http://victorian-era.org/victorian-workhouses.html>
- <https://www.thehistorypress.co.uk/articles/welfare-and-the-workhouse/>
- <https://www.historic-uk.com/HistoryUK/HistoryofBritain/Victorian-Workhouse/>

Viktorijansko doba - život u ubožnicama

